

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

USNESENÍ

EVROPSKÝ PARLAMENT

Dárcovství orgánů a transplantace: opatření na úrovni EU

P6_TA(2008)0130

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 22. dubna 2008 o dárcovství orgánů a transplantacích: opatření na úrovni EU (2007/2210(INI))

(2009/C 259 E/01)

Evropský parlament,

- s ohledem na čl. 152 odst. 4 písm. a) Smlouvy o ES,
- s ohledem na sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě „Dárcovství orgánů a transplantace: opatření na úrovni EU“ (KOM(2007)0275) a na pracovní dokument útvarů Komise: shrnutí posouzení dopadů, který je přílohou tohoto sdělení (SEK(2007)0705),
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2004/23/ES ze dne 31. března 2004 o stanovení jakostních a bezpečnostních norem pro darování, odběr, vyšetřování, zpracování, konzervaci, skladování a distribuci lidských tkání a buněk ⁽¹⁾,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů ⁽²⁾,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací ⁽³⁾,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2001/20/ES ze dne 4. dubna 2001 o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se uplatňování správné klinické praxe při provádění klinických hodnocení humánních léčivých přípravků ⁽⁴⁾,
- s ohledem na obecné zásady Světové zdravotnické organizace pro transplantace lidských orgánů,
- s ohledem na Úmluvu Rady Evropy o lidských právech a biomedicině a na její dodatkový protokol o transplantaci orgánů a tkání lidského původu,

⁽¹⁾ Úř. věst. L 102, 7.4.2004, s. 48.

⁽²⁾ Úř. věst. L 281, 23.11.1995, s. 31.

⁽³⁾ Úř. věst. L 201, 31.7.2002, s. 37.

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 121, 1.5.2001, s. 34.

Úterý 22. dubna 2008

- s ohledem na zprávu Rady Evropy „Řešení nedostatku orgánů. Současný stav a strategie zlepšení dárcovství orgánů“ (1999),
  - s ohledem na zprávu Rady Evropy „Pokyny k zajištění bezpečnosti a jakosti orgánů, tkání a buněk“⁽¹⁾,
  - s ohledem na dokument z prvního jednání vnitrostátních odborníků o dárcovství orgánů a transplantacích na úrovni Společenství⁽²⁾, konaného v Bruselu dne 13. září 2007,
  - s ohledem článek 45 jednacího řádu,
  - s ohledem na zprávu Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin a stanoviska Výboru pro právní záležitosti a Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci (A6-0090/2008),
- A. vzhledem k tomu, že v Evropské unii trvale roste potřeba transplantací orgánů, a to rychleji než počet darovaných orgánů; vzhledem k tomu, že v EU je v pořadnících zapsáno asi 60 000 pacientů, kteří potřebují transplantaci, a vzhledem k tomu, že značný počet pacientů umírá v důsledku chronického nedostatku orgánů; vzhledem k tomu, že zvýšení počtu dárců nevede ke snížení počtu osob zapsaných na pořadnících,
- B. vzhledem k tomu, že se rychle rozvíjí nezákonné obchodování s orgány, komercializace transplantací a transplantační turistika, což je ovšem neslučitelné s úctou k lidské důstojnosti; vzhledem k tomu, že nezákonné obchodování s orgány souvisí s jejich nedostatkem a že o něm potřebujeme získat více údajů,
- C. vzhledem k tomu, že při nezákonných komerčních transplantacích orgánů se často nedbá na otázky bezpečnosti, což může ohrozit život dárce i příjemce,
- D. vzhledem k tomu, že Úmluvu OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu dosud neratifikovaly čtyři členské státy a pět členských států dosud neratifikovalo její dodatkový protokol o prevenci, potlačování a trestání obchodování s lidmi, zejména se ženami a dětmi („Palermský protokol“), devět členských států neratifikovalo Opční protokol k Úmluvě OSN o právech dítěte týkající se prodeje dětí, dětské prostituce a dětské pornografie a 17 členských států neratifikovalo Úmluvu Rady Evropy o boji proti obchodování s lidskými bytostmi,
- E. vzhledem k tomu, že ačkoli je podle stávajících odhadů nezákonné obchodování s lidskými orgány a tkáněmi ve srovnání s ostatními druhy nelegálního obchodu na poměrně nízké úrovni, stává se z něj stále vážnější globální problém nejen vnitrostátního, ale i mezinárodní rozsahu, který se řídí poptávkou (odhadem 150–250 případů v EU ročně),
- F. vzhledem k tomu, že obchodování s lidskými orgány a tkáněmi je jednou z forem obchodování s lidmi, a tudíž představuje závažné porušení základních lidských práv, především lidské důstojnosti a fyzické nedotknutelnosti, a může narušovat důvěru občanů v zákonnost systému provádění transplantací, což může vést k dalšímu snižování počtu dobrovolně darovaných orgánů a tkání,
- G. vzhledem k tomu, že pokud má společnost těžit z výhod, které mohou transplantace nabízet jako léčba, je nezbytné, aby byla zajištěna jejich bezpečnost, účinnost a průhlednost,
- H. vzhledem k tomu, že transplantace orgánů je jedinou možnou léčbou v závěrečné fázi selhání některých orgánů, například jater, plic a srdce, a je nákladově nejefektivnějším zákrokem v konečné fázi selhání ledvin; vzhledem k tomu, že díky transplantaci orgánů lze zachránit mnoho lidských životů zlepšit kvalitu života,

(1) Třetí vydání z r. 2007.

(2) SANCO C6 EFZ/gsc D (2007) 360346.

Úterý 22. dubna 2008

- I. vzhledem k tomu, že uvnitř členských států i mezi jednotlivými členskými státy panují značné rozdíly v počtu provedených transplantací a ve zdrojích orgánů (tj. žijící nebo zemřelí dárce); dokonce existují odlišnosti, pokud jde o kvalitativní a bezpečnostní požadavky ohledně dárcovství orgánů a transplantací, a mezi členskými státy rovněž existují odlišnosti v systému organizace transplantací, což vytváří v EU nerovné standardy,
  - J. vzhledem k tomu, že členské státy mají rozdílné právní úpravy (rozhodnutí o darování, odmítnutí darování) a že zkušenosti z různých členských států ukazují, že právní systém má na počet dárců jen omezený vliv,
  - K. vzhledem k tomu, že alternativou transplantace je často intenzivní péče, která je pro pacienty nepřijatelná a zatěžuje zdravotnictví, rodiny a osoby pečující o pacienty,
  - L. vzhledem k tomu, že dárcovství orgánů a transplantace jsou citlivé a složité téma, které zahrnuje nejen lékařské, ale i právní a etické aspekty, jejichž rozvoj vyžaduje plné zapojení občanské společnosti,
  - M. vzhledem k tomu, že používání orgánů v léčbě v sobě nese riziko přenosu infekčních chorob a dalších nemocí,
  - N. vzhledem k tomu, že si členské státy mezi sebou již vyměnily velké množství orgánů a že již existují různé evropské organizace pro výměnu orgánů (např. Scandiatransplant, Eurotransplant),
  - O. vzhledem k tomu, že stávající zkušenosti (např. španělský model, belgický projekt GIFT, DOPKI, Aliance pro darování orgánů a transplantace (Alliance-O)) vykazují kladné výsledky a měly by být vzaty v úvahu,
  - P. vzhledem k tomu, že ve zvyšování ochoty darovat orgány hraje důležitou úlohu informovanost veřejnosti, konkrétní a pozitivní informace a moderní odborná příprava a komunikační dovednosti odborníků,
  - Q. vzhledem k tomu, že je třeba zavést v oblasti veřejného zdraví účinná opatření, která umožní včas zjišťovat a léčit chronická onemocnění, např. chronické onemocnění ledvin, jež způsobují selhání orgánů, a snížit tak na minimum množství lidí, kteří budou v budoucnosti potřebovat transplantaci ledvin,
1. vítá výše uvedené sdělení Komise, které navrhuje vítaný velice ceněný integrovaný přístup založený na třech pilířích;

Právní nástroj

2. těší se, až Komise předloží návrh směrnice, která stanoví kvalitativní a bezpečnostní požadavky pro darování, odběr, vyšetřování, konzervaci, přepravu a distribuci orgánů v EU a zajistí zdroje nutné pro splnění těchto požadavků; zdůrazňuje nicméně, že připravovaná právní úprava by neměla vytvářet další administrativní břemeno pro členské státy ani poskytovatele služeb a neměla by vést k tomu, že by se přestaly používat nynější osvědčené postupy či postupy přizpůsobené podmínkám, které převládají v jednotlivých členských státech; dále by neměla obsahovat požadavky, které by případně vedly k poklesu počtu potenciálních i skutečných dárců;
3. upozorňuje na to, že nová směrnice by měla doplňovat a zvyšovat úsilí členských států o dosažení aktivní a účinné metody koordinace, aniž by ovšem bránil zavedení nebo zachování přísnějších opatření;
4. zdůrazňuje, že by směrnice měla zohlednit pokrok, kterého dosáhla lékařská věda;

Spolupráce mezi členskými státy

5. vyjadřuje své znepokojení nad nedostatkem lidských orgánů, které mohou být použity pro transplantace ke splnění potřeb pacientů; soudí, že omezení nedostatku orgánů je hlavní výzvou, které v oblasti transplantace orgánů členské státy EU čelí; připomíná, že v současné době je v Evropě na pořadnících evidováno mnoho tisíc pacientů, kteří mají značnou úmrtnost;

Úterý 22. dubna 2008

6. poukazuje na to, že přidělování orgánů by mělo vycházet ze zdravotní schopnosti pacienta orgány přijmout; zastává názor, že by neměla být tolerována diskriminace z důvodu zdravotního postižení, které nemá žádný vliv na schopnost pacienta přijmout orgán;

7. zdůrazňuje, že poskytování orgánů je dar; proto zdůrazňuje, že jakkoli je mimořádně důležité nalézt odpověď na vážný nedostatek orgánů v EU, je nutné respektovat a chránit svobodnou volbu, zda orgán darovat, či nikoli;

8. všímá si toho, že v Evropské unii panují značné rozdíly, pokud jde o zdroje orgánů (zemřelí nebo žijící dárce); jednotlivé členské státy také dosahují různé míry úspěšnosti při rozšiřování své populace dárců a liší se i ve svých požadavcích na kvalitu a bezpečnost a v organizaci dárcovství orgánů a transplantací; další rozdíly jsou ve vzdělávání, právě tak jako v odborné přípravě lékařů a zdravotnických pracovníků lékařské záchranné služby; domnívá se, že rozpory lze zčásti vysvětlit kombinací různých hospodářských, strukturálních, správních, kulturních, etických, náboženských, historických, sociálních a právních faktorů, i když kritickým faktorem je podle všeho to, jak je celý proces dárcovství a transplantací organizován;

9. je proto pevně přesvědčen, že existuje značný potenciál pro sdílení odborných zkušeností mezi členskými státy, s cílem zvýšit počty dárců a zajistit rovný přístup k transplantacím v celé EU; těší se tedy na akční plán Komise pro posílenou spolupráci mezi členskými státy, který má:

- zvýšit dostupnost orgánů,
- zlepšit efektivitu a dostupnost transplantačních systémů,
- zvýšit informovanost veřejnosti,
- zaručit kvalitu a bezpečnost;

10. zdůrazňuje tedy, že obrovský význam má zřízení dobře strukturovaných provozních systémů a podpora úspěšných modelů v členských státech a mezi nimi, případně na mezinárodní úrovni; soudí, že součástí systémů by měl být vhodný právní rámec, technická a logistická infrastruktura, psychologická a organizační podpora a vhodná organizační struktura na úrovni nemocnic i na vyšší úrovni s vysoce kvalifikovanými pracovníky a jednoznačnými předpisy pro sledovatelnost, spravedlivé a efektivní přidělování orgánů a jejich distribuci a přístup k transplantačnímu systému;

Zvýšení dostupnosti orgánů

11. poukazuje na to, že členské státy nesou odpovědnost za svůj vlastní právní model; konstatuje, že v EU existují dva modely, z nichž každý má různé varianty; nepovažuje za nutné právní systémy přizpůsobovat ani harmonizovat; vyzývá členské státy, aby přijaly právní předpisy, které by umožnily jmenovat právní zástupce, kteří po smrti určité osoby rozhodnou o darování orgánů;

12. vyzývá členské státy, aby plně využily potenciál dárcovství po smrti; proto naléhavě žádá členské státy, aby v co nejvyšší míře investovaly do zlepšování svých organizačních systémů, a to pomocí:

- zvyšování vnímavosti lékařů a zdravotnických pracovníků lékařské záchranné služby a jejich vzdělávání,
- finanční podpory nemocnic při zaměstnávání „interních transplantačních koordinátorů“ (lékařů pracujících v rámci jednotek intenzivní péče, kteří mají k dispozici svůj lékařský tým), jejichž úkolem by bylo aktivně hledat potenciální dárce a oslovovat jejich rodiny,
- programů zvyšování jakosti v každé nemocnici nebo skupině nemocnic v celé Evropě tam, kde je doložen dostatečný potenciál pro darování orgánů;

13. žádá členské státy, aby v zájmu zvýšení dostupnosti orgánů posoudily využití „širšího okruhu dárců“ (tj. starší dárce nebo dárce s určitými nemocemi) s přihlédnutím k otázkám kvality a bezpečnosti;

Úterý 22. dubna 2008

14. domnívá se, že transplantace je možné provádět i s použitím méně vhodného orgánu; o použití orgánů pro jednotlivé pacienty by v tomto případě rozhodoval transplantanční tým na základě analýzy rizik a možného přínosu a po konzultaci s pacientem, popřípadě s jeho rodinou;
15. žádá členské státy, které povolují dárcovství za života dárce, aby přihlédly k otázkám kvality a bezpečnosti; zdůrazňuje však, že dárcovství za života dárce by mělo být považováno pouze za doplněk dárcovství posmrtného;
16. chápe obavy lékařů, že při rozšiřování populace dárců bude častěji docházet k odmítnutí transplantovaného orgánu a k postupnému zhoršování jeho funkce; vyzývá proto Komisi a členské státy k podpoře metod prevence a léčby odmítnutí orgánu, aby „rozšířená“ populace dárců mohla být využívána za plné důvěry lékařů;
17. uznává, že rizika, že dojde k odmítnutí transplantovaného orgánu, například pomocí metod léčby snižujících počty odmítnutí, což pak podpoří dostupnost více orgánů tím, že lékaři budou moci odmítnutí orgánů léčit nebo mu i předcházet; tvrdí, že by to pomohlo podpořit „širší“ okruh dárců snížením rizik spojených s rozšířenými programy orgánů;
18. žádá členské státy, aby do ledna 2010 zrušily právní předpisy, které vyhrazují použití darovaných orgánů pouze v rámci tohoto členského státu;
19. žádá členské státy, aby přijaly nezbytná opatření v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, týmové práce a odměn chirurgů, kteří provádějí transplantace;
20. zdůrazňuje, že je důležité financovat poskytování orgánů a transplantace ze zvláštní rozpočtové položky, aby transplantace nebyly pro nemocnice finančně nevýhodné;
21. zdůrazňuje, že je nutné zajistit, aby dárcovství orgánů bylo nadále přísně nekomerční;
22. schvaluje opatření, jejichž cílem je jak ochrana žijících dárců z lékařského, psychologického i sociálního hlediska, tak i to, aby dárcovství orgánů bylo altruistickým a dobrovolným činem; tato opatření by měla zakázat platby mezi dárce a příjemci, přičemž platby se musí striktně omezit na kompenzaci výdajů a nepřijemností spojených s dárcovstvím; žádá členské státy, aby zaručily, že nebudou vyzrazena jména zemřelých ani žijících dárců, kteří nejsou s příjemci geneticky ani citově spřízněni, pokud vnitrostátní předpisy tento způsob darování orgánů umožňují; naléhá na členské státy, aby definovaly podmínky, za kterých může být vyplacena náhrada;
23. naléhá na členské státy, aby v souvislosti s transplantacemi od nepříbuzných žijících dárců přijaly nebo zachovaly přísná právní ustanovení, která zaručí transparentnost systému a vyloučí možnost nezákonného prodeje orgánů a nátlaku na dárce; darování orgánů od nepříbuzných žijících dárců tak bude možné pouze za podmínek stanovených vnitrostátním právem a se souhlasem příslušného nezávislého orgánu;
24. naléhá na členské státy, aby zabezpečily, že žijící dárce nebudou diskriminováni, zejména v systémech pojištění;
25. naléhá na členské státy, aby žijícím dárcům zabezpečily náhradu nákladů na sociální zabezpečení;
26. domnívá se, že pokud bude zaručena sledovatelnost a průhlednost, může biotechnologie v budoucnu vědeckým pracovníkům umožnit pěstovat orgány z tkání a buněk pocházejících buď od samotných pacientů, nebo od jiných dárců; žádá Komisi o podporu tohoto výzkumu, který v EU často provádějí nově vznikající malé a střední podniky působící v oblasti biotechnologie podle určitých kulturních a etických zásad, jež stanovují členské státy a jsou zakotveny i v Listině základních práv a v Úmluvě Rady Evropy o lidských právech a biomedicíně;
27. poukazuje na to, že účinnost léčby pomocí dospělých kmenových buněk při různých terapiích formou buněčných náhrad již byla prokázána několika klinickými studii provedenými na člověku;

Úterý 22. dubna 2008

Účinnost transplantačních systémů a přístup k nim

28. bere na vědomí, že ačkoli několik členských států zavedlo povinnou registraci transplantačních aktivit a že existuje i několik dobrovolných registrů, neexistuje žádný celkový systém, v němž by se shromažďovaly údaje o různých typech transplantací a jejich výsledcích; důrazně doporučuje vytvoření vnitrostátních registrů následné kontroly žijících dárců, pacientů, kteří prodělali transplantaci, a transplantačních postupů; poukazuje na to, že tyto registry musí být pravidelně aktualizovány; zdůrazňuje, že je důležité, aby údaje pocházející z jednotlivých členských států EU byly vzájemně srovnatelné;

29. žádá Komisi o vydání určitých pokynů pro členské státy ve věci registrace, aby registrovaná osoba byla povinna podávat určité informace o své zdravotní historii; tak bude zabezpečena jakost a bezpečnost darovaných orgánů, protože registrace není jen prostým zápisem jména, ale má důsledky pro dárce i příjemce;

30. vyzývá Komisi, aby usnadnila rozvoj základních technických a etických norem pro řízení bezpečnosti, kvality a účinnosti dárcovství orgánů v kontextu dárcovství a transplantací, které budou moci sloužit jako model pro členské státy; žádá Komisi, aby zřídila mechanismus EU, který by podporoval koordinaci mezi členskými státy v oblasti dárcovství orgánů a transplantací;

31. domnívá se, že dalším přínosem spolupráce mezi členskými státy, který je ve výše uvedeném sdělení Komise nedostatečně vyzdvížen, je potenciální význam, který má sdílení orgánů mezi členskými státy s ohledem na lékařské a technické možnosti, s přihlédnutím k zeměpisným omezením těchto výměn a k jejich potenciálním důsledkům pro použitelnost orgánů; v této souvislosti poukazuje na pozitivní výsledky, kterých dosáhly mezinárodní systémy; je přesvědčen, že sdílení orgánů může být velmi prospěšné zvláště tam, kde jsou transplantační postupy příliš komplikované (např. v případech vysoce citlivých pacientů či naléhavých případů nebo u pacientů, pro něž se obtížně hledá vhodný dárce);

32. vyzývá Komisi, aby společně s členskými státy prozkoumala všechny otázky související s transplantací orgánů u občanů třetích zemí, kteří mají trvalý pobyt v některém z členských států EU, a vypracovala kodex chování vymezující pravidla a podmínky, za kterých lze občanům třetích zemí, kteří mají trvalý pobyt v některém z členských států, poskytnout orgány od zemřelých dárců z EU;

33. zdůrazňuje, že dobrá spolupráce mezi zdravotnickými organizacemi a příslušnými orgány je nezbytná a vytváří přidanou hodnotu; žádá Komisi, aby napomáhala vzniku svazků mezi vnitrostátními transplantačními organizacemi v členských státech, které by zahrnovaly spolupráci v právních, etických a technických otázkách; uvědomuje si, že při transplantační léčbě nastávají situace, které členské státy s omezenou populací dárců nemohou adekvátně řešit; domnívá se, že z evropské spolupráce by mohly těžit zejména malé členské státy;

34. požaduje, aby byl zaveden unijní průkaz dárce orgánů, který by byl doplňkem současných vnitrostátních systémů;

35. domnívá se, že je třeba rozvíjet mezinárodní spolupráci na podporu dostupnosti a bezpečnosti orgánů; v tomto ohledu by bylo prospěšné stanovit obecná pravidla upravující osvědčené lékařské postupy, diagnostické techniky a konzervační metody; žádá členské státy, aby takovouto spolupráci aktivně podporovaly a tento systém obecných pravidel řádně uplatňovaly;

Zvyšování informovanosti občanů

36. zdůrazňuje význam stále větší informovanosti občanů o dárcovství orgánů a transplantacích, neboť díky ní se usnadní hledání dárců orgánů, a tudíž i zvýší dostupnost orgánů; vyzývá tedy Komisi, členské státy a občanskou společnost, aby strukturálně rozšiřovaly propagaci dárcovství orgánů, mimo jiné u školní mládeže; v tomto ohledu navrhuje využít známé osobnosti (např. sportovce a sportovkyně) a vzdělávací balíčky;

37. poukazuje na to, že údaje o dárcovství a transplantacích orgánů by měly být poskytovány transparentně, objektivně a nedirektivně a měly by se zaměřovat na rozsah dárcovství orgánů (tj. dárcovství může zahrnovat darování více orgánů i darování tkání);

Úterý 22. dubna 2008

38. zdůrazňuje, že je nutné respektovat výhradní právo dárce na svobodnou volbu, zda orgán darovat, či nedarovat, a že dárcovství orgánů musí být považováno za dar, který jedna lidská bytost dává druhé; poukazuje na to, že tento aspekt se musí odrazit v tom, jaké výrazy a formulace budou zvoleny – je třeba se vyhnout ekonomické terminologii, která navozuje pocit, že orgány lze považovat za zboží na vnitřním trhu;

39. vyzývá Komisi, aby uvažovala o dalším rozvoji stávajících evropských internetových stránek o dárcovství orgánů ⁽¹⁾ a stránek, které provozuje Světová zdravotnická organizace ⁽²⁾ a o jejich rozšíření na všechny členské státy EU s cílem poskytovat veškeré důležité informace a údaje o dárcovství orgánů a transplantacích ve všech úředních jazycích EU;

40. vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily propagaci dne dárců, a doporučuje akce, které vyzdvihnou dobré výsledky a význam transplantací;

41. je přesvědčen, že velmi efektivním způsobem, jak rozšířit dostupnost orgánů, je poskytovat veřejnosti více informací i na místní a regionální úrovni; vyzývá Komisi, členské státy a organizace občanské společnosti, církve a náboženská a humanistická sdružení, aby se na tomto úsilí o zvyšování informovanosti o možnosti darovat orgán podílely a aby při tom braly v úvahu kulturní zvláštnosti každého členského státu; zdůrazňuje, že důležitou úlohu při podpoře dárcovství orgánů v rodině a mezi přáteli hrají registrovaní dárči, kteří rodinné příslušníky a přátele vybízejí k tomu, aby se sami stali dárči;

42. chápe, že je důležité zlepšovat komunikační dovednosti lékařů a zdravotníků, například vypracováním pokynů, jakým způsobem občany informovat; zdůrazňuje, že ke komunikaci se musí přistupovat profesionálně a že je třeba si zajistit podporu odborníků v této oblasti; zvláštní pozornost by se měla věnovat jak obsahu sdělení, tak i nejlepším prostředkům, jak nakládat s nekontroverznějšími tématy; zdůrazňuje, že v zájmu propagace úspěchů transplantací a jejich významu je třeba pravidelně pořádat setkání se zástupci sdělovacích prostředků;

43. vyslovuje se pro zřízení transplantační „horké linky“ s jediným telefonním číslem, kterou by provozovala národní transplantační organizace (pokud v daném státě existuje); tuto linku by 24 hodin denně obsluhovali řádně proškolení a zkušení odborníci, kteří by dokázali všem dotčeným subjektům rychle poskytnout relevantní a přesné informace (lékařské, právní);

44. žádá Komisi, aby podporovala výzkum dárcovství orgánů a transplantací v mezinárodním měřítku, aby mohl být řešen vliv etnika, země původu, náboženství, úroveň vzdělání a socioekonomické třídy na rozhodování o nabídce orgánů pro dárcovství; žádá Komisi a členské státy, aby rychle šířily výsledky výzkumu s cílem informovat veřejnost a napravit omyly v chápání této problematiky;

Zlepšení kvality a bezpečnosti

45. uznává, že je nesmírně důležité zajistit kvalitu a bezpečnost dárcovství orgánů a transplantací; upozorňuje na to, že zlepšení bude mít vliv na snižování transplantačních rizik a že se v jeho důsledku sníží negativní účinky dárcovství a transplantací; je si vědom toho, že opatření týkající se kvality a bezpečnosti by mohla mít vliv na dostupnost orgánů a naopak; žádá Komisi, aby členským státům pomáhala rozvíjet jejich schopnost vytvářet a dále rozvíjet vnitrostátní předpisy a regulační rámec v zájmu zvyšování kvality a bezpečnosti, aniž by přitom byla ohrožena na dostupnost orgánů pro transplantace;

46. uznává, že by měly být sledovány a hodnoceny výsledky po transplantaci a po darování; zdůrazňuje, že je třeba usilovat o sjednocení metod analýzy údajů na základě osvědčených postupů uplatňovaných v členských státech, díky čemuž bude dosaženo optimální srovnatelnosti výsledků z různých členských států;

47. žádá členské státy, aby dobu, po níž jsou pacienti po transplantaci sledováni, prodloužili pokud možno na celou dobu života pacienta, popřípadě na dobu, po níž transplantát plní svou funkci;

⁽¹⁾ www.eurodonor.org (popřípadě www.eurocet.org).

⁽²⁾ www.transplant-observatory.org.

Úterý 22. dubna 2008

48. vyzývá Komisi, aby v rámci sedmého rámcového programu pro výzkum, technický rozvoj a demonstrace (2007–2013) vyčlenila prostředky na podporu výzkumu lepších a citlivějších diagnostických technik, které umožní včas a účinně odhalovat chorobné stavy, jako je HIV/AIDS, hepatitida ad., protože důležitým aspektem transplantací orgánů je zajištění ochrany před různými škodlivými faktory a činiteli přítomnými v orgánech dárce;

Obchodování s orgány

49. zdůrazňuje, že mezi nedostatkem orgánů a nelegálním obchodováním s nimi existuje určitý vztah, neboť obchodování s orgány podlamuje důvěru potenciálních dobrovolných neplacených dárců v systém transplantací; zdůrazňuje, že jakékoli komerční využívání orgánů je neetické a odporuje nejzákladnějším lidským hodnotám; poukazuje na to, že finančně motivované dárcovství orgánů degraduje dar orgánů na pouhou komoditu, což je porušením lidské důstojnosti i článku 21 úmluvy o lidských právech a biomedicíně a je zakázáno také v čl. 3 odst. 2 Listiny základních práv EU;

50. žádá Komisi, aby v rámci vztahů se třetími zeměmi bojovala proti obchodování s orgány a tkáněmi, které by mělo být celosvětově zakázáno, včetně transplantací orgánů a tkání nezletilých, mentálně postižených nebo popravených osob; žádá Komisi a členské státy, aby zlepšovaly informovanost mezinárodního společenství o této otázce;

51. domnívá se, že boj proti obchodování s orgány v chudších oblastech světa vyžaduje přijetí dlouhodobé strategie k odstranění sociální nerovnosti, z níž se tato praxe rodí; zdůrazňuje, že má-li se zamezit praxi prodeje orgánů za peníze (zejména v rozvojových zemích), musí být vytvořen mechanismus, který umožní zjistit, odkud orgány pocházejí, a nedovolí, aby se tyto orgány dostávaly do EU;

52. vyzývá Komisi a členské státy, aby přijaly opatření proti „transplantační turistice“, a za tím účelem vypracovaly pokyny na ochranu nejchudších a nejzranitelnějších dárců, kterým hrozí, že se stanou obětí obchodování s orgány; dále aby přijaly opatření, která zvýší dostupnost legálně odebíraných orgánů, a zajistily, aby si organizace zabývající se výměnou orgánů navzájem poskytovaly informace o osobách zapsaných na pořadnících, a zamezily tak souběžným zápisům na více pořadnících; žádá Komisi, aby prostřednictvím prostoru svobody, bezpečnosti a práva podporovala společný přístup, který usiluje o shromažďování informací o vnitrostátních právních předpisech z oblasti obchodování s orgány, a aby identifikovala hlavní problémy a potenciální řešení; proto poukazuje na to, že musí být vytvořen systém kontroly pohybu a původu lidského materiálu;

53. naléhá na členské státy, aby v nutných případech pozměnily své trestní právo a zajistily, že osoby odpovědné za obchodování s orgány budou náležitě stíhány, a to včetně zdravotnického personálu podílejícího se na transplantacích orgánů získaných nelegálním obchodem, a aby zároveň odrazovaly potenciální příjemce od nákupu orgánů a tkání; zdůrazňuje, že by měla být zvážena trestní odpovědnost evropských občanů, kteří koupili orgány na území Unie nebo ve třetích zemích;

54. vyzývá členské státy k přijetí opatření, kterými se zamezí tomu, aby zdravotnický personál napomáhal obchodování s orgány a tkáněmi (např. tím, že pacienta odkáže na zahraniční transplantační službu, která by mohla být zapojena do obchodování s orgány) a aby zdravotní pojišťovny umožňovaly činnosti, jež přímo či nepřímo podporují obchodování s orgány, například tím, že proplácejí výdaje spojené s transplantací nelegálně získaného orgánu;

55. domnívá se, že členské státy by měly zajistit vzdělávání represivních složek a zdravotnického personálu v otázkách obchodování s orgány, aby byl každý případ, o kterém se dozví, oznámen policii;

56. žádá členské státy, které tak dosud neučinily, aby podepsaly, ratifikovaly a provedly Úmluvu Rady Evropy o opatřeních proti obchodování s lidmi a Palermský protokol;

Úterý 22. dubna 2008

57. vyjadřuje politování nad tím, že Europol nepředložil studii o prodeji orgánů a obchodování s nimi s odůvodněním, že v EU žádné takové případy zdokumentovány nebyly; poukazuje na zprávy Rady Evropy a Světové zdravotnické organizace, které jasně dokazují, že obchodování s orgány je problémem, který se vyskytuje i v členských zemích EU, a žádá Komisi a Europol, aby případy obchodování s orgány lépe monitorovaly a vyvodily z nich patřičné závěry;

58. žádá Komisi a Radu, aby aktualizovaly Akční plán v oblasti obchodu s lidmi a zahrnuly do něj akční plán boje proti obchodování s lidskými orgány, což umožní posílit spolupráci mezi příslušnými orgány;

59. dále žádá, aby akční plán uváděl správné a ověřené údaje o množství, druhu a původu orgánů, s nimiž se nelegálně obchoduje;

*

* *

60. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, Světové zdravotnické organizaci, Radě Evropy a parlamentům členských států.

Dobrovolnictví a hospodářská a sociální soudržnost

P6_TA(2008)0131

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 22. dubna 2008 o úloze dobrovolné činnosti při posilování hospodářské a sociální soudržnosti (2007/2149(INI))

(2009/C 259 E/02)

Evropský parlament,

- s ohledem na čtvrtou zprávu o hospodářské a sociální soudržnosti (KOM(2007)0273),
- s ohledem na rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1904/2006/ES ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí program Evropa pro občany na podporu aktivního evropského občanství na období 2007–2013 ⁽¹⁾,
- s ohledem na rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1719/2006/ES ze dne 15. listopadu 2006, kterým se zavádí program Mládež v akci na období 2007 až 2013 ⁽²⁾,
- s ohledem na rozhodnutí Rady 2006/144/ES ze dne 20. února 2006 o strategických směrech Společenství pro rozvoj venkova (programové období 2007–2013) ⁽³⁾,
- s ohledem na rozhodnutí Rady 2006/702/ES ze dne 6. října 2006 o strategických obecných zásadách Společenství pro soudržnost ⁽⁴⁾,
- s ohledem na usnesení Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě ze dne 13. listopadu 2006 o provádění společných cílů v oblasti účasti a informovanosti mládeže v zájmu podpory jejího aktivního evropského občanství ⁽⁵⁾,
- s ohledem na sdělení Komise nazvané „Podpora plnohodnotné účasti mladých lidí na vzdělávání, zaměstnanosti a ve společnosti“ (KOM(2007)0498),
- s ohledem na sdělení Komise nazvané „Demografická budoucnost Evropy – učiňme z problému výhodu“ (KOM(2006)0571),

⁽¹⁾ Úř. věst. L 378, 27.12.2006, s. 32.

⁽²⁾ Úř. věst. L 327, 24.11.2006, s. 30.

⁽³⁾ Úř. věst. L 55, 25.2.2006, s. 20.

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 291, 21.10.2006, s. 11.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 297, 7.12.2006, s. 6.